

ทัศนะและกลวิธีการเขียนของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ในพระนิพนธ์สารคดี อัตชีวประวัติ เรื่องเกิดวังปารุสก

The Idea and Writing Technique of His Royal Highness Prince Chulachakrabongse in His Biographical Documentary Koet Wang Paruska (Born at Paruska Palace)

พาขวัญ สิงหเทพ (Pa-khwan Singhatep)*
ยुरฉัตร บุญสนิท (Yurachat Boonsanit)**
ปรีชา ทิชนพงศ์ (Preecha Tichinpong)***

คำสำคัญ

1. ทัศนะ 2. กลวิธีการเขียน 3. สารคดีอัตชีวประวัติ

คำนำ

การศึกษาประวัติชีวิตของบุคคลจากสารคดีอัตชีวประวัติ หมายถึงการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติของ
ผู้ประพันธ์เอง มีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มากมาย อาทิ การมองเห็นทัศนะของผู้ประพันธ์ในด้านต่าง ๆ การดำเนิน
ชีวิตในสังคม การเสนอภาพประสบการณ์ชีวิตในแต่ละยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกไว้ในวรรณกรรม

*มหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ

**รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

***รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

เรื่องเกิดวังปารุสก์ เป็นพระนิพนธ์ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ที่ได้ทรงกล่าวถึงเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงต้นรัชกาลที่ 9 และเหตุการณ์สำคัญๆ ในทวีปยุโรป กล่าวถึงบุคคลสำคัญที่ผู้ประพันธ์ได้มีโอกาสรู้จักใกล้ชิดไว้จำนวนมาก โดยเฉพาะเป็นประโยชน์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์ต่างประเทศอย่างมาก ทัศนะในด้านต่างๆ ของผู้ประพันธ์ทั้งในด้านชีวิตส่วนพระองค์ ทัศนะต่อบุคคลและสังคมในยุคนั้น รวมทั้งทัศนะที่พระองค์มีต่อชาวต่างชาติ ล้วนเป็นทัศนะที่สะท้อนให้เป็นความคิดความเข้าใจสังคมในช่วงสมัยนั้นอย่างน่าสนใจ นอกจากนี้บุญยงค์ เกศเทศ¹ ได้กล่าวถึงกลวิธีการเขียนเรื่องวังปารุสก์ สรุปว่า ในด้านกลวิธีการเขียน พระองค์ทรงมีศิลปะในการเขียนบันทึกที่ทำให้ผู้อ่านและชวนติดตาม โดยการแทรกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์บางตอนทั้งของไทยและต่างประเทศที่เป็นเบื้องหลังทางประวัติศาสตร์ และเนื่องจากผู้ประพันธ์ทรงเป็นเชื้อพระวงศ์ชั้นสูง มีความใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์มาก ประกอบกับทรงได้รับการศึกษาโดยเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์เป็นอย่างดี ฉะนั้นเรื่องราวต่างๆ ที่ทรงบันทึกไว้จึงเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ทรงพระนิพนธ์ผลงานสร้างสรรค์ไว้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสารคดีอัตชีวประวัติ เรื่องเกิดวังปารุสก์ เป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน และได้รับการตีพิมพ์ถึงสิบเอ็ดครั้ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์พระนิพนธ์สารคดีอัตชีวประวัติ เรื่องเกิดวังปารุสก์ อย่างละเอียดทั้งในด้านทัศนะและกลวิธีการเขียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ทัศนะและกลวิธีการเขียน ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ในพระนิพนธ์สารคดีอัตชีวประวัติ เรื่องเกิดวังปารุสก์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สืบค้นและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารคดีอัตชีวประวัติ และพระนิพนธ์ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์
2. ศึกษาเกณฑ์การวิเคราะห์วรรณกรรมด้านทัศนะของผู้ประพันธ์และด้านกลวิธีการเขียนจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดีอัตชีวประวัติ
3. วิเคราะห์ทัศนะและกลวิธีการเขียน ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ในพระนิพนธ์สารคดีอัตชีวประวัติ เรื่องเกิดวังปารุสก์
4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้า ในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ในด้านทัศนะ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ได้เสนอทัศนะไว้หลายประการ ดังนี้ ทัศนะเกี่ยวกับพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมวงศานุวงศ์ไทย สรุปว่า พระเจ้าแผ่นดินไทยในระบบการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ทรงมีอำนาจสิทธิขาดในการปกครองประเทศและเป็นเจ้าชีวิต

¹บุญยงค์ เกศเทศ. (2520). วรรณกรรมประวัติศาสตร์. หน้า 234.

พร้อมทั้งเป็นที่เกรงขามของบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ในส่วนของพระบรมวงศานุวงศ์ไทย ทรงมีความใกล้ชิดและเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยและมีความรู้เกี่ยวกับพระราชวงศ์จักรี จากการสนทนากันของเชื้อพระวงศ์ จึงเกิดการเรียนรู้ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ และทรงได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับกิริยา มารยาท และความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ทรงแสดงทัศนคติว่า พระเจ้าแผ่นดินทรงมีนโยบายในการปกครองประเทศที่เกี่ยวกับต่างประเทศอย่างชาญฉลาดและมีการทดลองปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย ทัศนคติเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ทรงแสดงทัศนคติว่า เศรษฐกิจของไทยและเศรษฐกิจของโลก ในช่วงนั้นตกต่ำมาก จึงควรที่จะเก็บภาษีรายได้จากประชาชนที่มีรายได้สูง ทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษา ทรงแสดงทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาของไทยว่าการศึกษาของไทยนิยมส่งลูกหญิงไปเรียนในวัง ส่วนการศึกษาของประเทศอังกฤษต้องการให้นักเรียนไทยไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ กลับมาอยู่กับครอบครัวในช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวและไม่ทำให้เด็กเสียคน ทัศนคติเกี่ยวกับครอบครัว ผู้ประพันธ์เป็นเชื้อพระวงศ์ชั้นสูง จึงทรงมีความใกล้ชิดกับพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมวงศานุวงศ์เป็นอย่างมาก จึงแสดงทัศนคติว่า ทรงเป็นที่รักยิ่งของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถฯ และทรงแสดงทัศนคติว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ ภูวนาถฯ ทรงมีความขยันในหน้าที่การงานเป็นอย่างดีพร้อมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับดาราศาสตร์สามารถอธิบายเรื่องยากให้เด็กเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ทัศนคติเกี่ยวกับหม่อมคัทริน ณ พิชณุโลก ทรงแสดงทัศนคติว่าเป็นผู้ที่จงรักภักดีต่อสามีมาก ถึงแม้จะเป็นชาวต่างชาติที่ไม่คุ้นเคยกับประเพณีวัฒนธรรมไทย แต่หม่อมคัทริน ณ พิชณุโลก ปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสม และทรงได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพระบรมวงศานุวงศ์และพี่เลี้ยงเป็นอย่างดี ทัศนคติเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ทรงแสดงทัศนคติเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมไทยที่เกี่ยวกับพิธีพระบรมศพของไทยว่าเป็นพิธีที่ไม่ส่งผลดีต่อจิตใจ ทำให้เกิดการเสียใจถึงสองครั้ง ธรรมเนียมนี้สู้ของฝรั่งไม่ได้ ทัศนคติเกี่ยวกับหม่อมเจ้าพีระพงศ์ ภาคเดช และการแข่งรถ ทรงแสดงทัศนคติว่าคนไทยก็มีความสามารถในการขับรถแข่งและสามารถเอาชนะชาวต่างชาติได้จนเป็นที่รู้จักและยอมรับในความสามารถของนักแข่งรถจากต่างชาติพร้อมทั้งนำความภาคภูมิใจมาสู่ชาวไทยและประเทศไทย เพราะเมื่อชนะการแข่งขันครั้งใด ธงชาติไทย ก็จะมีโบกสะบัดโดดเด่นทุกครั้งทำให้ชาวต่างชาติรู้จักประเทศไทย แต่ทรงเป็นห่วงเกี่ยวกับอันตรายที่อาจจะเกิดจากการแข่งรถ ทัศนคติเกี่ยวกับต่างประเทศ ทรงแสดงทัศนคติเกี่ยวกับต่างประเทศด้านการเมืองการปกครองว่าประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่มีอาณานิคมเป็นจำนวนมาก ในการจัดพระราชพิธีต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ของอังกฤษจะต้องจัดอย่างยิ่งใหญ่เพื่อให้สมพระเกียรติ

2. ในด้านกลวิธีการเขียน จากการศึกษาวิธีการเขียนของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ พบว่า ผู้ประพันธ์ได้ใช้กลวิธีการเขียนในด้านต่างๆ ดังนี้ การนำเสนอเนื้อเรื่อง ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอเนื้อเรื่องสองวิธี คือ การเลือกผู้เล่าเรื่อง ทรงใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ข้าพเจ้า” และใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 เป็นผู้เล่าเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ทรงลำดับเหตุการณ์โดยการเล่าเหตุการณ์ตามปฏิทิน แต่ในบางเรื่องใช้ลำดับเหตุการณ์โดยการย้อนกลับไปกลับมา กลวิธีการถ่ายทอดเนื้อเรื่อง ทรงใช้กลวิธีการถ่ายทอดเนื้อเรื่อง โดยการให้รายละเอียดในการถ่ายทอดเนื้อเรื่องต่างๆ โดยใช้บรรยายโวหาร ดังนี้ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ สถานที่ บุคคล บรรยากาศ โดยให้รายละเอียดเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพนั้นๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น ในด้านอุปมาโวหาร ผู้ประพันธ์ได้นำสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวันมาใช้ในการอุปมาอุปไมยต่างๆ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์เรื่องทัศนคติและกลวิธีการเขียน ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ในสารคดี
อัตชีวประวัติ เรื่องเกิดวังปารุสก์ ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

ผู้ประพันธ์เป็นเชื้อพระวงศ์ชั้นสูง มีความใกล้ชิดกับพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ทรง
พระเยาว์ ทรงเห็นและใกล้ชิดกับการประกอบพระราชพิธีต่างๆ ในพระบรมมหาราชวังเป็นประจำ และทรงได้รับการ
การปลูกฝังในเรื่องพระพุทธศาสนา และโดยเหตุที่ผู้ประพันธ์ทรงมีพระมารดาเป็นชาวต่างชาติ ได้รับการศึกษา
จากประเทศอังกฤษตั้งแต่ทรงพระเยาว์ และทรงพักอาศัยอยู่ในประเทศอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ตั้งแต่ทรงพระเยาว์
ตลอดมา นอกจากนั้นทรงไปประเทศต่างๆ และมีเพื่อนเป็นชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก จึงทรงให้มีทัศนคติ
ทรงเห็นด้วยและไม่ทรงเห็นด้วยในหลายประเด็น ดังนี้

ทัศนคติเกี่ยวกับพระเจ้าแผ่นดิน ทรงเห็นด้วยกับนโยบายต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า-
เจ้าอยู่หัว ที่ทรงเลือกกงสุลต่างประเทศได้อย่างฉลาด ทรงเลือกชาวพื้นเมืองที่มีฐานะทางสังคมดีและร่ำรวย
ทรงพระราชทานเกียรตินิยม โดยมอบเหรียญตราชั้นสูงให้และไม่ต้องเสียเงินเป็นค่าตอบแทน ทรงเห็นด้วยกับการ
สร้างเรือรบในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงไม่เห็นด้วยกับการปกครองในระบบสมบูรณาญา-
สิทธิราชย์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเสนอความคิดเห็นให้มีการปกครองในระบบ
ประชาธิปไตย โดยที่ประชาชนไม่ต้องเรียกร้อง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้นำไปปรึกษาขุนนางชั้นผู้ใหญ่
แต่ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ไม่เห็นด้วย เนื่องจากยังไม่ถึงเวลาเพราะประชาชนได้รับการศึกษาอย่างไม่ทั่วถึง ทรงเห็นด้วยกับ
การศึกษาของผู้หญิงไทยที่เข้าไปศึกษาในวัง ทั้งนี้เพราะผู้ประพันธ์เป็นเชื้อพระวงศ์ชั้นสูง มีความใกล้ชิดกับการ
อบรมสั่งสอนของชาววัง ทรงไม่เห็นด้วยกับการศึกษาของไทยที่เน้นด้านเทคนิคอาชีพมากกว่าการศึกษาวิชาทั่วไป
ที่ฝึกจิตใจและนิสัยให้ผู้รับการศึกษามีความสุข ทรงไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลที่ส่งนักเรียนชายไปศึกษาต่างประเทศ
มากกว่านักเรียนหญิง ทรงเห็นว่าน่าจะส่งนักเรียนดังกล่าวไปศึกษาต่างประเทศในอัตราที่เท่าๆ กัน แสดงให้เห็น
ว่าสังคมไทยไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชาย ทรงไม่เห็นด้วยกับผู้ปกครองนักเรียนไทยที่ส่ง
นักเรียนไปเรียนต่างประเทศตั้งแต่อายุยังน้อยและไปอยู่ในต่างประเทศเป็นเวลานานจนไม่สามารถกลับมาหาครอบครัว
ได้ในระยะปิดภาคเรียนเพราะอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนดังกล่าวประพฤติตัวไม่ดีเพราะไม่ได้รับการอบรมดูแล
จากผู้ปกครอง ทรงไม่เห็นด้วยกับพระราชพิธีพระบรมศพของไทยว่าเป็นพิธีที่ไม่ดีต่อจิตใจ ทำให้เสียใจถึงสองครั้ง
ธรรมเนียมนี้สู้ของฝรั่งไม่ได้

ส่วนในด้านกลวิธีการเขียน ผู้ประพันธ์ทรงได้รับการศึกษาในด้านประวัติศาสตร์เป็นอย่างดี จึงทำให้กลวิธี
การเขียนโดยการสอดแทรกประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ต่างประเทศไว้เป็นอย่างมากด้วย การใช้กลวิธี
การเขียนดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและชวนติดตามมากกว่าการศึกษาในด้านประวัติศาสตร์โดยตรง ในส่วนของการ
ใช้ภาษาผู้ประพันธ์ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศเป็นอย่างดี แต่ไม่นิยมใช้ภาษาต่างประเทศนอกจากมีความจำเป็น
เท่านั้น เช่น ชื่อสถานที่ ชื่อบุคคลจะเห็นว่าผู้ประพันธ์มีความพิถีพิถันในการใช้ภาษาไทยและเห็นคุณค่าภาษาไทย
เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทัศนคติและกลวิธีการเขียนของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ในสารคดีอัตชีวประวัติ
เรื่องเกิดวังปารุสก์ ผู้วิจัยพบว่า นอกจากทัศนคติและกลวิธีการเขียน เป็นที่น่าสนใจแล้ว ยังมีลักษณะที่น่าสนใจ
สมควรนำมาศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนํางานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ จากการศึกษาพระนิพนธ์สารคดีอัตชีวประวัติของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ เรื่องเกิดวังปารุสก์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนสารคดีอัตชีวประวัติ และสามารถนำไปปรับใช้ในการวิเคราะห์การเขียนวรรณกรรมด้านอัตชีวประวัตินักเขียนคนอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป จากการศึกษาพระนิพนธ์สารคดีอัตชีวประวัติของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ เรื่องเกิดวังปารุสก์ พบว่า ผู้ประพันธ์มีผลงานวรรณกรรมในด้านต่างๆ อีก เป็นจำนวนมาก เช่น ด้านประวัติศาสตร์ของไทยและประวัติศาสตร์ต่างประเทศ ละครพูด หนังสือประเภทบันเทิง หนังสือแปลจากต่างประเทศ จึงควรมนำผลงานด้านต่างๆ เหล่านี้มาศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆ ให้กว้างขวางและลุ่มลึกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า. (2540). เกิดวังปารุสก์ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : ฟรี เวอร์ บู้ค.
บุญยงค์ เกศเทศ. (2520). วรรณกรรมประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
พาขวัญ สิงหเทพ. (2547). ทัศนะและกลวิธีการเขียนของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์
ในพระนิพนธ์สารคดีอัตชีวประวัติ เรื่องเกิดวังปารุสก์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.